

עין משפט
נר מצוה

ב א מיי פ"ב מהלכות נחלות הלכה י סגנו ענין ו' טוש"ע ח"מ סימן רעט ע"פ י:

בא ב מיי פ"ח מהל' בטריה הלכה טו סגנו ענין קמד טוש"ע י"ד ס"י שה ענין כ"ב:

בב ג מיי פ"ח מהלכות מאכלות אסורות הלכה ז סגנו לאין קל"ט טוש"ע י"ד סימן יג ע"פ ה':

בב ד מיי פ"ח מהל' אסורי ביאה הלכה ט סגנו לאין ק"א טור י"ד סימן קל"ד:
כד ה מיי ע"ש הלכה י:
כה ו ז מיי ע"ש הלכה י"א סגנו ע"ש טור ע"ס:

תוס' הרא"ש

וקורא בתורה אומר לו בא לשוחטך כולו בהמה ופניו הלא עובר וחורש בשדה ואומר לו בא הלחץ וכו' יבם:
אף אנו נמי תנינא המפלת מין בהמה חיה ועוף, בספרי חתוב ולד [מעליא] הוא דברי ר"מ ול"ג ליה דלית' במתני' דבכורות ואבא אחריני קאי דלא הוי בכור לכהן:
ל"ו מאיר דאמר בהמה במעי אשה כו' לרובן לא קא מבטיא ליה דכי היכי דבהמה במעי אשה בהמה הוי הכי נמי אדם במעי מאיר דאמר בהמה במעי אשה הוי ולד אדם במעי [בהמה] איבא למיבטי מי אולנין בתר סביא ואדם הוי או דלמא בתר אימא שדינן ליה כמו בהמה במעי אשה והא דקא"ל וחיפשו לוה מרובי יוחנן הוה מצי לשנויי ההיא כרבנא אלא א"לכא דר"מ קא מיבטי' לן אלא דעדיפא מינא קא משני:
ונברא בעין אחד כבהמה ש"י מאיר אומר מצורת וחכמים אומרים כל צורת. ה"ג רש"י וקשה דנפא ליה לרב לומר דחכמים אומרים כל צורת הא קתני במתניתין וחכמים אומרים עד שיהא בו מצורת אדם. ועוד גריס רש"י וה"מ איפכא תניא ש"י מאיר אומר כל צורת וחכמים אומרים מצורת ופי' כל צורת כל דהו צורת וקשה דהיא כל צורת לא הוי פירושו ככל צורה שאמר רב ועוד דלא הוי איפכא שאף לרביי הברייתא בעו חכמים טפי דברא אדם מ"י מאיר ועוד דבכל דובתא דאמרינן אי תניא תניא פי' והדריי בי ועי' דובתא לרב אלא ל"י יוחנן ויקשי' ליה הברייתא דלאו תנא הוא כדמסתוב פ"ק דכתובות בשעתין דהנינים ע"י המנין יעודי כי פריך מברייתא מצורת פנים שאמרו בו (א"ש"ל ש"י מאיר סבר או כולו אדם או כולו בהמה) לישני דכרבי מאיר איתא דאמר כל דהו צורה אדם הוי דפליגי בגופו אדם ופניו תייש פלוגתא אחרת היא והפכו סברת ר"מ ועוד דלרובן חשיב בכל ודל טפי מלרבי מאיר הוי לא נחלקו אלא שפניו אדם ונברא בעין אחד כבהמה כלומר כל צוד אחד כבהמה כדאמרינן לקמן המצו והגביין והלסת ועין עד שיהו כלן כאתר ה"ג ש"י מאיר אומר כל צורת וחכמים אומרים מצורת כלומר ל"י מאיר לא הוי ולד עד שיהא בו כל צורת אדם ולרובן אפי' במקצת צורה ודייק לה רב ממתינתין

דקתני וחכמים אומרים כל באתור שרומה לאדם ובמקצת להמה אע"ג דבהך פלוגתא הוה שייך למיתניי וחכמים אומרים כיון שיש בו מצורת (א' אין מקומות שאן רק להן אחר חיות כלומר ל"מ לא הוי וולד עד שיהא בו כל צורת אדם ז"ל אחר לו פי' ש"י מאיר סבר או כולו אדם או כולו בהמה) לישני דכרבי מאיר איתא דאמר כל דהו צורה אדם הוי דפליגי בגופו אדם ופניו תייש פלוגתא אחרת היא והפכו סברת ר"מ ועוד דלרובן חשיב בכל ודל טפי מלרבי מאיר הוי לא נחלקו אלא שפניו אדם ונברא בעין אחד כבהמה כלומר כל צוד אחד כבהמה כדאמרינן לקמן המצו והגביין והלסת ועין עד שיהו כלן כאתר ה"ג ש"י מאיר אומר כל צורת וחכמים אומרים מצורת כלומר ל"י מאיר לא הוי ולד עד שיהא בו כל צורת אדם ולרובן אפי' במקצת צורה ודייק לה רב ממתינתין דקתני וחכמים אומרים כל באתור שרומה לאדם ובמקצת להמה אע"ג דבהך פלוגתא הוה שייך למיתניי וחכמים אומרים כיון שיש בו מצורת

כג:

ומצא בה דמות יונה. וא"ת ודילמא לרבנן ולא לר"מ וי"ל דל"כ ה"ל לר' יוחנן למימר לרבנן מנא צה דמות יונה כו' א"כ י"ל דלא מיבעיא ליה אלא לר"מ דדכדר קל עושהו ולד בהמה זמעי אדם ואדם זמעי בהמה נמי קרוי ולד או לא אכל לרבנן פשיטא ליה

דשרי דלא מיקרי ולד אלא אדם זמעי אשה ומייתי ראייה מר' יוחנן דאמר אסורה אפילו לרבנן וכ"ש לרבי מאיר:
שך"מ אומר מצורת. פי' דקונטרס מקצת כל צורת עין ולסת וגבית וזקן וחכ"א כל צורת משני גדדים ז' עינים כו' ואע"ג דלר' מאיר כי לא דמי כלל לאדם טמאה לידה משום דכמיז צהס י"ערה כי דמי לאדם זעי שיהא דומה לו במקצת כל ה"עירה והא פלוגתא דייק מדתני וחכ"א כל שאין צו מצורת אדם ולא קתני וחכ"א אינו ולד מכלל דפליגי ופניו בולג שמקצתו אדם ומקצתו בהמה דלר"מ במקצת כל צורתו קרוי ולד ולרבנן זעיא כל ה"עורה והא דקתני זמתי' מצורת לר"מ קאמר לדיקן זעיןן כל צורת לדיקן אודי לן מיהא דמקצת צורה זעיןן:

והתניא איפכא ר"מ אומר כ"ל צורה. פ"ה ה"ל אפילו עין אחד בלא לסת וגבייתן וחכ"א מצורת כל חזי ה"עורה וקשה לפירושו דכל צורה דרב דברייתא אינן שוין ועוד דבהא תניא איפכא לא הוה איפכא ממש ועוד דרב ור' יוחנן דבסמוך פליגי אצרייתא ורביי יוחנן ליכא למימר תנא הוא ופליג כמו ארב דמשמע פ"ק דכתובות (דף ט.) גבי (אין צרכת) חמטים מן המנין ועוד קשה לפירושו דרבא אמר חסא כרבנן דצרייתא וא"כ כי פריך ליה מצרייתא לצורת פנים שאמרו אפילו פלוגף אחד לישני ליה דלתא כר"מ דצרייתא כיון דס"ל כצרייתא דהשתא כי משני ליה אציי כי תניא היא' לעבד מוקי לה כרב והוא לא ס"ל ע"ג ונראה לפרש והתניא איפכא ממש שר"מ אומר כל צורה דזעיא ז' עינים ולסתות דגרוע מכולה בהמה דהסת י"ערה כמיז ורבנן אמרי מצורת חזי צורה והשתא רבי יוחנן דאמר המנא והגבינים והעינים ופריך ליהמצרייתא ורבא אמר חסא כרבנן וכפריך ליהמצרייתא ואוראוקליכר"מ ור"ח גריס דצדרי רב ר"מ אומר כל צורת וחכ"א מצורת כמו זמתיניתין וצצרייתא איפכא:
א"מר רבא ושמו נקוב אמו **טמאה** לידה. קסבר טרפה חיה וכן צ"פ"ק דתמורה (דף י"א):
גבי רגל של זו עולה (א'ו) כולה עולה דקאמר רב חסדא דבדבר שעושה אותה טרפה כולה עולה דטרפה אינה חיה ורבא אמר דוקא דבר שעושה אותה נבלה כולה עולה דטרפה חיה וצפ"ק דבכורות (דף ג.) פלוגתא איפכא גבי מקצת לעובד כוכבים מקצתה להפקיע מן הצטורה דרב חסדא אמר דבר שעושה אותה נבלה דטרפה חיה ורבא אמר דבר שעושה אותה נמי טריפה דטרפה אינה חיה ואומר ר"ת דהוי כאיכא דאמרייט:

דדומה לאדם הוי ולד: חוץ מן האזנים. אזניו כשל אדם ושאר צורתו כבהמה לא חשיב פלוגף. אלמא למ"ד מצורת כח סגי וקשיא לרבא דאמר **חסא: אחר אציי כי תניא היא' לעבד** תניא. כלומר צורת פנים שאמרו חכמים דמעבדים אפילו אבר אחד כבהמה מעבכא חוץ מן האוזן דלא מעבכא וכמ"ד לרבנן כל צורת מתוקמא ואע"ג דמני לאוקמי כדאיתא וכד"מ דאמר כל דהו צורת ניחא ליה לאוקומי כרבנן:
ואיצטע אימא ועולם כמ"ד מצורת. ולא קשיא לחסא:
ומאי אחד אחד אחד. כלומר מכל ראשי אצריים יהיה אחד דומה לרפס כחסא דאמר העין והלסת כו' וכמ"ד מצורת:
מן הלד. שעינו בלדו וירכו בלדו כשאר בני אדם:
ושעו נקוב אמו ויהיה אחד דומה לרפס כחסא:
סמוס: ע"ד

שורצ"ל. וגבות הזקן סנטר שקורין מנטוין:
עד שיהיו כולם כאחד. לרבנן כדמפרש בסמוך דר' ירמיה כרבנן וכדפירשה רב לפלוגתא דרב תנא הוא ופליג ולא הדר ציה ממאי דאמר לרבנן דבעו כל צורת האדם והא דקחשיב ר' ירמיה ואזיל הא קמ"ל דאפילו לרבנן אלזנים לא קפדינן והא דחסא נמי כרבנן ואליצא דתנא דצרייתא דאמר לא זעי אלא מצורת וקמ"ל דכחד ד' זעי צורות שלמות ואחוזן לא קא קפיד:
אפילו פלוגף אחד. אבר אחד כגון עינו או מנחו או לסת אחד דדומה לאדם הוי ולד:
חוץ מן האזנים. אזניו כשל אדם ושאר צורתו כבהמה לא חשיב פלוגף. אלמא למ"ד מצורת כח סגי וקשיא לרבא דאמר **חסא: אחר אציי כי תניא היא' לעבד** תניא. כלומר צורת פנים שאמרו חכמים דמעבדים אפילו אבר אחד כבהמה מעבכא חוץ מן האוזן דלא מעבכא וכמ"ד לרבנן כל צורת מתוקמא ואע"ג דמני לאוקמי כדאיתא וכד"מ דאמר כל דהו צורת ניחא ליה לאוקומי כרבנן:
ואיצטע אימא ועולם כמ"ד מצורת. ולא קשיא לחסא:
ומאי אחד אחד אחד. כלומר מכל ראשי אצריים יהיה אחד דומה לרפס כחסא דאמר העין והלסת כו' וכמ"ד מצורת:
מן הלד. שעינו בלדו וירכו בלדו כשאר בני אדם:
ושעו נקוב אמו ויהיה אחד דומה לרפס כחסא:
סמוס: ע"ד

המפלת חתיכה פרק שלישי נדה

אף אנו נמי תנינא. דלא חיי:
המפלת מין בהמה וחיה ועוף (א) **דצרי ר"מ**. רישא זמסכת בכורות (דף מו.) והכי קתני יש בכור לנחלה ואין בכור לכהן וקא חשיב ואזיל המפלת מין בהמה וחיה ועוף הבא אחריו בכור לנחלה דהאי לאו בכור הוא לגבי נחלה דלא חיי:
ט' אין בכור לכהן. שהרי זה פטר את הרחם:
וכי"א עד שיהיה צו מצורת אדם.

אינו פוטר את הבא אחריו מצורת כהן:
סנדל. צורה פחותה שאין צורת פניו ניכרת שאין סנדל בלא ולד אחר וממוך דוחק חצירו הוא נמטך כדמפרש צפירקין (לקמן דף כה:):
משל לאדם שסטר את חצירו והחזיר צורתו לאחוריו. ואם יולא סנדל ראשון פוטר את אחיו מפדיון כהן:
זו שליא. דאין שליא בלא ולד' ופוטר את הבא אחריו לאחר זמן:
שפיר. עור דפוס הולד:
מרוקס. שכבר חצירו ניכרין קצת ולקמן צפירקין (ע"ס.) מפרש לה:
האף אחריו. אחר כל אלה:
כבור לנחלה. דהני לאו בני נחלה נינהו דלא חיי:
מי שלבו דוה עליו. לב אציי מתחבל על מותו הוא דחשיב לענין נחלה:
אדם זמעי בהמה. שחטתה ומנא צה דמות אדם מהו מי אמרינן כי היכי דאזיל ר"מ זתר אצמיה הכי נמי זיל זתר בהמה ושרי לאכילה:
עוף אין לו פרסה. אכל אדם נהי דפרקות ליכא שאין פרסותיו סדוקות שאין לו שני עקצים כמו לבהמה:
פרסה מיהא אינא. וכמיז (ויקרא י"א) כל מפרסת פרסה צבהמה תאכלו דאס נמלא תוך מעי בהמה קלוט כל זמן שלא ילא לאורי הטלס אע"ג דאין לו אלא פרסה אזולו ואפילו לר"ש דאמר קלוט זן פרה אסור מודה הוא דאס נשחטה אמו ונמלא זמעייה דמותר והכי מפרש צפרק בהמה המקשה (מולין ס"ח:):
גופו חייש ופניו אדם אדם הוא.

דבתר צורת פנים אזלינן: זעין אחד כבהמה. אחת מעיניו דומה לבהמה:
ה"ג רבי מאיר אומר מצורת חכ"א כל צורת שרבי מאיר אומר כיון שזו מצורת אדם הוי ולד ואע"ג דאין כל צורתו לצורת אדם:
והא איפכא תניא. שר"מ אומר כל צורת והאי כל צורת דר"מ הכי קאמר כל שהוא צורת אדם שזו הוי ולד ואפילו כל פניו תייש אלא שנברא זעין אחת או בלסת אחת הדומה לאדם:
וכי"א מצורת. עד שיהיה בו מקצת צורה ניכרת כגון חזי הפרצוף דומה לאדם:
אי תניא תניא. שמעתי אני מרב מה שאמרתי אבל אתם הואיל ויש משנה בידכם לכו אחריה:
הגבינים. גבות עיניים שורצ"ל. וגבות הזקן סנטר שקורין מנטוין:
עד שיהיו כולם כאחד. לרבנן כדמפרש בסמוך דר' ירמיה כרבנן וכדפירשה רב לפלוגתא דרב תנא הוא ופליג ולא הדר ציה ממאי דאמר לרבנן דבעו כל צורת האדם והא דקחשיב ר' ירמיה ואזיל הא קמ"ל דאפילו לרבנן אלזנים לא קפדינן והא דחסא נמי כרבנן ואליצא דתנא דצרייתא דאמר לא זעי אלא מצורת וקמ"ל דכחד ד' זעי צורות שלמות ואחוזן לא קא קפיד:
אפילו פלוגף אחד. אבר אחד כגון עינו או מנחו או לסת אחד דדומה לאדם הוי ולד:
חוץ מן האזנים. אזניו כשל אדם ושאר צורתו כבהמה לא חשיב פלוגף. אלמא למ"ד מצורת כח סגי וקשיא לרבא דאמר **חסא: אחר אציי כי תניא היא' לעבד** תניא. כלומר צורת פנים שאמרו חכמים דמעבדים אפילו אבר אחד כבהמה מעבכא חוץ מן האוזן דלא מעבכא וכמ"ד לרבנן כל צורת מתוקמא ואע"ג דמני לאוקמי כדאיתא וכד"מ דאמר כל דהו צורת ניחא ליה לאוקומי כרבנן:
ואיצטע אימא ועולם כמ"ד מצורת. ולא קשיא לחסא:
ומאי אחד אחד אחד. כלומר מכל ראשי אצריים יהיה אחד דומה לרפס כחסא דאמר העין והלסת כו' וכמ"ד מצורת:
מן הלד. שעינו בלדו וירכו בלדו כשאר בני אדם:
ושעו נקוב אמו ויהיה אחד דומה לרפס כחסא:
סמוס: ע"ד

מסורת הש"ם

(א) בכורות מו. ט [שגם חיות הללו לימא זמסנה דבכורות] א [ז"ב ק"א]. (ד) מולין ס"ט. (ה) ז"ל אמרו לו. (ו) [שבת קטו: וז"ל]. (ז) [מוספתא פ"ד ה"ג]. (ח) ז"ל דבמק. ט [דיבור זה עיקר למטה אחר ד"ה בכור לנחלה]. י [ולעיל י"ח]. (י) ק"ש"א מ"ו. (יז) ז"ל גבי מקשה לעובד כוכבים מקצת כו'. ק"ש"א ט [ועיי' מוס' פטהדרין ע"ח. ד"ה הבורג ומוס' מנחות נח: ד"ה וא"ד כו' דצריכותן].

תורה אור השלם

1. כי את הקבר בן השנואה יכיר לקחת לו פי שנים בבלי אשר יקוצא לו כי הוא ראשית אנו לו משפט הקבר:
דברים כא ז

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה המפלת ובי ועוף ולד מעליא היא דצרי ר"מ ז"ל הדי"א ע"ש ד"ה ואין בכור:

הגהות מהר"ב

[א] נמי זנא מטיה רב תאל' כב אהנה מחזי לרבי תאל' כ"ג עין תפואת שור:

לעיו רש"י

שורצ"ל. גבת. העין. מניטור. סנטר.

מובא רש"י

המפלת כמין בהמה חיה ועוף. למיפטר ממלה לא חשיב, דאין לני דוה עליהם, אכל פטר רחם מיהא הוי (בכורות מו.). עד שיהא בו מצורת אדם. לא חשיב פטר רחם הבא אחריו הוי בכור אף לסכן שאין לו והמפלת סנדל. שאין לו צורת פנים, או שליא שהרי אין שליא בלא ולד אלא ענינות ומיהא פטר רחם הוי, או שפיר. עור ממש של ולד (ע"ס.) והיוצא מחותך. אצריים אצריים ואל' טלו הוי דלמ"ג דלא הוי צביר לסכן, דבפטר רחם תלא דתמנא חיה לא פטר את הרחם, אפילו הכי הוי בכור לנחלה, דבולד ראשון שלבו דוה עליו אס ימות, תלא דתמנא, חיה שעולד אחר הפגלים הוא ראשון שלבו דוה עליו אס ימות, דכן קיימא הוא, אכל נפלים קמאי' אין לכו דוהה עליהן (רשב"י ב"ב ע"א). יצא זה שאין לבו דוה עליו, ולא היא קיוי בכור לנחלה לפשות פשות אוחו הבא אחריו (ע"ס.) לא פרסות איבא. דהכי זממע שתי פרסות ומעלת גרה הנמאלת צבהמה תאכלו (מולין ע"ס.)

תוס' הרא"ש (המשך)

אדם מ"מ נקט האי לישנא משום דאייירי ר' מאיר ט' בר בבלו ולא בהמה. ופריך דהא איפכא תניא. שרי מאיר

^[1] אין מקומות שאן רק להן אחר חיות כלומר ל"מ לא הוי וולד עד שיהא בו כל צורת אדם ז"ל אחר לו פי' ש"י מאיר סבר או כולו אדם או כולו בהמה) לישני דכרבי מאיר איתא דאמר כל דהו צורה אדם הוי דפליגי בגופו אדם ופניו תייש פלוגתא אחרת היא והפכו סברת ר"מ ועוד דלרובן חשיב בכל ודל טפי מלרבי מאיר הוי לא נחלקו אלא שפניו אדם ונברא בעין אחד כבהמה כלומר כל צוד אחד כבהמה כדאמרינן לקמן המצו והגביין והלסת ועין עד שיהו כלן כאתר ה"ג ש"י מאיר אומר כל צורת וחכמים אומרים מצורת כלומר ל"י מאיר לא הוי ולד עד שיהא בו כל צורת אדם ולרובן אפי' במקצת צורה ודייק לה רב ממתינתין

^[2] א"י אין מקומות שאן רק להן אחר חיות כלומר ל"מ לא הוי וולד עד שיהא בו כל צורת אדם ז"ל אחר לו פי' ש"י מאיר סבר או כולו אדם או כולו בהמה) לישני דכרבי מאיר איתא דאמר כל דהו צורה אדם הוי דפליגי בגופו אדם ופניו תייש פלוגתא אחרת היא והפכו סברת ר"מ ועוד דלרובן חשיב בכל ודל טפי מלרבי מאיר הוי לא נחלקו אלא שפניו אדם ונברא בעין אחד כבהמה כלומר כל צוד אחד כבהמה כדאמרינן לקמן המצו והגביין והלסת ועין עד שיהו כלן כאתר ה"ג ש"י מאיר אומר כל צורת וחכמים אומרים מצורת כלומר ל"י מאיר לא הוי ולד עד שיהא בו כל צורת אדם ולרובן אפי' במקצת צורה ודייק לה רב ממתינתין

א) חולין מז. טו"ז. ט) חולין כב. לז: ומתורה יא:א. א) נלקמן כה. לעיל יח.א. ד) ביצה ט: ט) בכורות מג. ו) חולין ס: וע"ש. ז) בכורות מג. ח) ע"ש בכורות ד"ג. ט) פסול לעבודה. י) זכרין חיון ודברט לפי רש"י ד"ה ר' תינאל ור' וקשא לתרוייהו ור' גלרין מוקין וכן בגלגוט רמז תת"ל"א ליתא. יא) מנחות כט. קי. וע"ש פירשי בכורות שם וע"ש פירש"י. ט) ז"ל מפרין. ט) ז"ל בתענית ט:א. י) רש"א. וט"ו. ט) וע"י מוספות נימות זה ד"ה כולי עלמא. ט) ז"ל מומין אלו. ט) נדל"ל ולשנא.

גליון הש"ס

גב' בפניו טוחות ואיפכא. כעין זה שנת עו ע"א ונתחם ע"א ר"ח א"ר וכן ובענין זה יש בריש חולין. י"ל ד"ל בריש חולין וכן בענינין מ ע"א וז"ב קד ע"ב ובתומד ד ע"ב:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) גב' כן ר' ינאי לר' יוחנן איכא בינייהו דריא. ר"ב עיין חולין מ ע"א חות' ד"ה דלמא ובי' סבתו ליתא מלן דפלגי אריא והכא פלגי ר' יוחנן ובתורה יא ע"ב פליגי דא שנת ועיין כדריש ס' י"ז ס"ק ז' מ"ח מה דרבינו ל"ע: ב) ת"ם ד"ה אמר רב פפא אריא והכא פלגי ר' יוחנן ע"ב כולי' לעיני' עי"ש חות' ד"ה כולי עלמא וכו' ועיין שטה מקובלת ביצה ד' ל"ז ע"ב מוטאר כדברי עי"ש:

תוס' הרא"ש

(בשבילי) ובשכל) גופו חייש וראשו אדם כיוון שכל גופו חייש: ליתני שבא מגוף אטום בא או ממי שפניו מוסמסין אפי"ג דאיכא טובא ולא קתינו בגוין ושטו אטום ואפקתא דדיקלא ו"ל דכל הני בכלל גוף אטום אייתונו אבל אי פניו מוסמסין הוי כמו גוף אטום ה"ל ליתמיני בהדיא וכ"ש גוף אטום: ר' חנינא בר אבטיגונוס אומר מי שיש לו שני גבין ושתי שדראות פירשי ר"ב מומי בומי מיתניא וליתייה דדיקלא ו"ל אדם מיתניא בפי' אלו מומין ואהך דאמר רב באשה אינו ולד פריך:

עד הארכובה. שנחתכו רגליה עד למעלה מן הארכובה שהיא טרפה וקסבר טרפה אינה חיה: **עד לנקביו**. ונקביו בכלל קסבר טרפה חיה הלכך עד לארכובה הוי ולד אבל עד לנקביו הוי נבלה כר' אלעזר דאמר ניטל הירך וחלל שלה נבלה ואפי' בחייה מטמאה

הלכך לא חיה ובשמיטת חולין (דף כה). מפרש היכי דמי חלל שלה כל שרבוזה ונראית חסרה: **עד טבורו**. אבל עד נקביו לא דלית ליה דרבי אלעזר ואי משום טרפה קסבר טרפה חיה: **בין ר' ינאי לרבי יוחנן איכא בינייהו דר' אלעזר**. ומרזייהו איית להו טרפה חיה: **מלמעלה**. שנחתך מגולגלתו: **אטומה**. חסרה: **כמין אפקתא דדיקלא**. שהדקל למטה יחד ומתפלל מלמעלה כך היו ידיו ורגליו על כתפו ומלמטה הוא בלא לורה: **מוסמסין**. מעוכין קת ולא כל כן כפניו טוחות: **כי פליגי בפניו טוחות**. שאין לורה בהן ניכרת לגמרי: **ואיפכא איסמה**. ולא משום לורך ס' מפיק לה אלא הכי גמר לה מרביה: **לוטביה ריש לקיש לר' יוחנן מהא**. דאס איתא ליתני או ממי שפניו טוחות: **היינו פניו טוחות**. אבל בפניו מוסמסין איכא לשניו הכי דהא ניכרת בהן הורה ולאו אטום הוא אטום היינו חסר לגמרי: **לחומרא**. שטמאתס אותה שזועים משום ספק נקבה: **חומרא דאסי לנידי קולא הוא**. דכיון דולד הוא יהבינו לה ימי טוהר מיהא ל"ג דוכר ומטערימו לזס ראייתה שלא כדין בטמאה נדה היא דלאו ולד הוא: **צנמה אסור צאנינה**. אס שנטשה אמו ונמלא צנמיה וכל שכן יא לאויר העולם דנפל הוא ונבלה: **מוטר צאנינה**. דכתיב (ויקרא יב) כל צנמה תאכלו כל המלא צנמה תאכלו ולאבד שיהיו לו פרקות או פרסה כדאמר צנמה המקשה לילד (חולין סט:): **השסועה**. רחמנא אסרה דכתיב (דברים יד) את זה לא תאכלו וגו' השסועה: **רב סבר**. האי דאסר רחמנא כשנמאלת צנמיה אסורה דהא צריה צעלמא בפני עזמה ליתא: **צעלמא אגמריה**. אותו המין אסר אבל אס נמאלת צנמיה פרה מותר: **ר' חנינא בן אבטיגונוס**. בזכור קאי וקאמר דהוי מוס ומדפסל ליה לקרבן מכלל דלמדיט שרי וקשיא לתרוייהו דהא אפי' יא לאויר העולם שרי ושמואל לא שרי אלא צנמיה אמו. והא דאקשי רב שימי טפי לרב מדשמואל משום דגביה הוא קאי ובר צריה הוא כדאמר בפרק כל השבר (סס ק"א): **רב אקלע** לצי רב שימי בר חייא בר צריה: **שימי אס**. צנמה דוכתין אשכחן דמהדר ליה רב הכי שימי את ונראה צנמיה משום דבר צריה הוא וקאמר ליה הכי משום חציבותיה כלומר אתה יודע להשיבני. ואני שמעתי שמתד לניעות היה צו צרב שלא היה זוקף עיניו למעלה הלכך לא היה מכיורו ולא נהירא לי שהרי לא מלינו שאמר רב כך לשום אדם

אלא לזה אמר כן צנמה מקומות כאן וצמנחות (דף קי). ועוד שמעתי משום דחריף הוה דחיק ליה כי היהא דאמר ט (בצועד קטן (דף כט)) רחמנא לישובא מכוספיה דרב שימי ולא היא דהתם רב שימי בר אשי הוה דחיק ליה לרב פפא: **ששדרטו עקומה**. הא דרבי חנינא דמשמע דחיי לאו שני גבין ממש אלא ששדרתו עקומה (כזה) ונראין כשמים: **יש צעובדין**. שיאלו לאויר העולם שאסורין משום נבלה: **לאו יא מכלל עובדין**. דהני אע"ג דלא כלו חדשיהן כי נמלאו צנמיה אמן שרו אבל האי אפי' צנמיה אמן אסור וקשיא לשמואל: **רב סתרין לטעמיה**. דרב לא כריץ לתרוצי אלא משום היא גופה דלא משתמע שפיר דהא רישא כשיאלו לאויר העולם מיירי וסיפא דקתיני יא משמע דעלה קאי וכשיאלו לאויר העולם משמע דמותר ואי אפשר לומר כן הלכך כריץ להוסיף עליה אבל צנמיה אמו שרי דכתיב כל צנמה תאכלו בפרק צנמה המקשה (חולין סט:): **יא מי שיש לו שני גבין וכו'**. דכי כתב רחמנא השסועה למיסר צנמיה אמו אסרה דהא מין בפני עזמה ליתא: ושמואל

המפלת התיכה פרק שלישי נדה

עד הארכובה. והארכובה בכלל דהיינו מן הארכובה ולמעלה ואין שיך להציא זה גבי כל שיעורי חכמים להחמיר לענין עד ועד בכלל באלו טרפות (חולין נה). ואע"ג דמצנית יד אמרי' בפרקין דטמאה לידה היינו כשניכר שהמותר נמחה כשפירש א"ג כאן מיירי דניכר היטב שלא נברא יותר כגון צמקוס החסרון יש עור נקרס: **ל"יתני שמא מגוף אטום באת או ממי שפניו בו'**. וא"ת והא איכא טובא דלא תני כגון פניו תייס ט (ופניו) אטום ואפקותא דדיקלא ו"ל דפניו מוסמסין דומה לגוף אטום והויא ליה למיתני צדיה טפי מנאחריני: **אמר רב פפא בפניו מוסמסין כ"ע א פלגי**. והא דקאמר איתיביה ר' יוחנן לר"ל לא היו דברים מעולם ° וכענין בא"ה יש צריש חולין (דף ד) ט: **רבי חנינא בן אבטיגונוס אומר ר'** שיש בו. פ"ה מדהו מוס לקרבן מכלל דלמדיטו שרי וקשה לתרוייהו דהא אפי' יא לאויר העולם שרי ושמואל לא שרי ליה אלא צנמיה אמו וקשה לר"ת דכפ' ט אלו מומין (דף מג:): תנא ליה גבי מומי כהן ולא גבי מומי צנמה והתם נמי פריך מרב ולא מיייתי משמואל מדוי ונראה לר"ת דלרבי דוקא פריך דאמר צאשה אינו ולד אלמא אינו מתקיים והא חשיב ליה גבי מומי כהן אלמא חי אבל לשמואל דאמר צאשה ולד מתקיים לא פריך מדיי ובצנמה נמי אר"ת דמתקיים לשמואל והא דאמר בסמוך דכי יא לאויר העולם אסור היינו משום שקועה דאסר רחמנא ורש"י פירש בסמוך לפי שיטתו דאסור משום נפל ושקועה דאסר רחמנא היינו מין צנמה דעלמא שיש לאס ולולד שני גבין וכן ז' שדראות אבל הוגלד מצנמה שאין לה אלא צנ אחד ושדרה אחת לא איזכרין קרא למיסר דנפל גמור הוי ובאשה מיהא מתקיים אף לפירושו מדקאמר צאשה ולד וללישנא ז' צעלמא אגמריה משמע כפירושו וא"ת בפרק אלו טרפות (חולין ס:): דפריך גבי שקועה שיש לה ז' גבין וכי משה קניגי היה והשתא ל"פ"ה אחי שפיר דשקועה מין צעלמא הוא לשמואל ואינה מצייה אלא ציער לכך קאמר וכי קניגי היה אבל לפי ר"ת שאף לשמואל אינו מין פני עזמו אלא שכן נולד מן הצנמה מה ענין זה אלא קניגי ו"ל דאף לפירוש ר"ת אס לא היה קניגי ורגילו לראות ומכיר צנמות משונות לא היה מכיר צנמה זו שיש לה ז' גבין אע"פ שגם נולד מצנמות של ישוב שאינה רגילה להוליד מצנמה שאינה משונה: **מי**

טרפייה אינה חיה. אן כוסה לזית (חולין מב). ביטל ירד. ממקום חיבורו בנוקא דלמלא, וחלל שלה. לומר לא שיעל העשם על קת השבר הפנימי ושאר שבר עניוין והטור עד חזי היך או שליטתו וחופה לת המכה, דהתם טרפה הוא דהויא דקמן (שם ע). צנמה שנטמח נגליה דהיינו אחרונים, מן הארכובה ולמעלה טרפה, אבל כשנטל כל השבר עד שנאלת ופסה על מקום החתך ענין חלל קבוצי"א נלג"ג בנדה. ואפילו בחייה מטמאה (חולין כא) ואפילו מפרסכת (שם לב) אע"פ שהיא עדיין חיה מטמאה נבלה. דצנמה היא לא חיה (מחזורי יא). המפלת יד חתוכה. מחמתה צנמה בחתך אלצעת (עיר יח). אמו טמאה לידה. ומשך חומר וכי לימי טוהר וחומר נקבה לענין טומאה, דמחוקין לה צליה וזאת ליתן לה ימי טומאה וימי טהרה, דאמרינן הלך אמר הכיור וכוז נטום ולד מעלל ילדו אלא שנימוך ואין חוששין שמא מגוף אטום באהו. לומר לא היי לה ימי טוהר שמת איו ולד דדילמא מגוף אטום הוא צא וק"ל דלתי ולד (שם). בני רבי חייא. יהודה וחוקיה שטן (עין מו). בפיך לקרייתא. לנפשים לראות שמיטין (ביצה ט) להשתקף צענודת אחתם (בבבות יח). באשה אינו ולד. ואינה עמלה לידה (בבבות מב). בבמה אסור באביילה. כנצילה. דנפל הוא וכתם דמי ולא מתייל ליה שחיתו (שם). שיש לה ב' גבין. ולכך נקראת שקועה. תלומה (חולין ט). שימו את. אתה הוא המקשה לי, צנמיה (מחזורי כב) חסכ גדול כמותך אינו יודע לתך (בבבות מב) צנמיה אתה הוא שומי חסכ גדול ומקשה לי דבר זה, ויש אומרים רב לא היה זוקף עיניו אלא כשכל כל שעה משום לניעות (מחזורי קי). ששדרתו עקומה. ממני דמשמע חיי, לאו בשני גבין ממש קאמר, אלא ששדרתו עקומה ומחוי כגבין ושדרתו הרבה, וכי קאמינא אלא בשני גבין ממש (בבבות שם).

אסור יצא מי שיש לו שני גבין ושני שדראות מאי יצא מכלל עוברין שאפילו במעי אמן אסורין רב מתרץ לטעמיה ושמואל מתרץ לטעמיה רב מתרץ לטעמיה בן ארבעה לדקה בן ח' לגסה הימנו ולמטה אסור במה דברים אמורים כשיצא לאויר העולם יאבל במעי אמו שרי יצא מי שיש לו שני גבין ושני שדראות דאפילו במעי אמו אסור ושמואל

אלא לזה אמר כן צנמה מקומות כאן וצמנחות (דף קי). ועוד שמעתי משום דחריף הוה דחיק ליה כי היהא דאמר ט (בצועד קטן (דף כט)) רחמנא לישובא מכוספיה דרב שימי ולא היא דהתם רב שימי בר אשי הוה דחיק ליה לרב פפא: **ששדרטו עקומה**. הא דרבי חנינא דמשמע דחיי לאו שני גבין ממש אלא ששדרתו עקומה (כזה) ונראין כשמים: **יש צעובדין**. שיאלו לאויר העולם שאסורין משום נבלה: **לאו יא מכלל עובדין**. דהני אע"ג דלא כלו חדשיהן כי נמלאו צנמיה אמן שרו אבל האי אפי' צנמיה אמן אסור וקשיא לשמואל: **רב סתרין לטעמיה**. דרב לא כריץ לתרוצי אלא משום היא גופה דלא משתמע שפיר דהא רישא כשיאלו לאויר העולם מיירי וסיפא דקתיני יא משמע דעלה קאי וכשיאלו לאויר העולם משמע דמותר ואי אפשר לומר כן הלכך כריץ להוסיף עליה אבל צנמיה אמו שרי דכתיב כל צנמה תאכלו בפרק צנמה המקשה (חולין סט:): **יא מי שיש לו שני גבין וכו'**. דכי כתב רחמנא השסועה למיסר צנמיה אמו אסרה דהא מין בפני עזמה ליתא: ושמואל

כד.

כו א מיי' פ"י מהלכות אסורי ביאה הלכה יא:
כו ב מיי' פ"יא מהלכות שמטה הלכה א ויפ"ד מהלכות מאלכות אסורות הלכה טן סמג לאון קלב טו"ש"ע י"ד ס' מו סעף יח ויעוד כתי"ד סימן טן:
כז א ג מיי' שם פ"ג הלכה יט ופ"ג מהלכות אבות העומאה הלכה א:

כב ד ה ר ז מיי' פ"י מהל' אסורי ביאה הלכה יא
טור י"ד ס' קלד ויבדכ אלפס חולין פ"ד דף רפג:
ל ה מיי' פ"א מהלכות מאלכות אסורות הלכ ו סמג ע"פ כפ טו"ש"ע י"ד ס' יג סעף א:
לא ט מיי' שם הלכה ו:
לב ז מיי' פ"ח מהלכות ביאת מקדש הלכה י:
לז כ מיי' פ"ח מהלכות מאלכות אסורות הלכה ד
דגמג לאון קלב טו"ש"ע י"ד ס' מו סעף ז:
לד ח מיי' שם פ"ה הלכה יד סמג ע"פ טו"ש"ע י"ד ס' יג סעף ב:

מוסף רש"י

טרפייה אינה חיה. אן כוסה לזית (חולין מב). ביטל ירד. ממקום חיבורו בנוקא דלמלא, וחלל שלה. לומר לא שיעל העשם על קת השבר הפנימי ושאר שבר עניוין והטור עד חזי היך או שליטתו וחופה לת המכה, דהתם טרפה הוא דהויא דקמן (שם ע). צנמה שנטמח נגליה דהיינו אחרונים, מן הארכובה ולמעלה טרפה, אבל כשנטל כל השבר עד שנאלת ופסה על מקום החתך ענין חלל קבוצי"א נלג"ג בנדה. ואפילו בחייה מטמאה (חולין כא) ואפילו מפרסכת (שם לב) אע"פ שהיא עדיין חיה מטמאה נבלה. דצנמה היא לא חיה (מחזורי יא). המפלת יד חתוכה. מחמתה צנמה בחתך אלצעת (עיר יח). אמו טמאה לידה. ומשך חומר וכי לימי טוהר וחומר נקבה לענין טומאה, דמחוקין לה צליה וזאת ליתן לה ימי טומאה וימי טהרה, דאמרינן הלך אמר הכיור וכוז נטום ולד מעלל ילדו אלא שנימוך ואין חוששין שמא מגוף אטום באהו. לומר לא היי לה ימי טוהר שמת איו ולד דדילמא מגוף אטום הוא צא וק"ל דלתי ולד (שם). בני רבי חייא. יהודה וחוקיה שטן (עין מו). בפיך לקרייתא. לנפשים לראות שמיטין (ביצה ט) להשתקף צענודת אחתם (בבבות יח). באשה אינו ולד. ואינה עמלה לידה (בבבות מב). בבמה אסור באביילה. כנצילה. דנפל הוא וכתם דמי ולא מתייל ליה שחיתו (שם). שיש לה ב' גבין. ולכך נקראת שקועה. תלומה (חולין ט). שימו את. אתה הוא המקשה לי, צנמיה (מחזורי כב) חסכ גדול כמותך אינו יודע לתך (בבבות מב) צנמיה אתה הוא שומי חסכ גדול ומקשה לי דבר זה, ויש אומרים רב לא היה זוקף עיניו אלא כשכל כל שעה משום לניעות (מחזורי קי). ששדרתו עקומה. ממני דמשמע חיי, לאו בשני גבין ממש קאמר, אלא ששדרתו עקומה ומחוי כגבין ושדרתו הרבה, וכי קאמינא אלא בשני גבין ממש (בבבות שם).

מסורת הש"ס

א) וְגַם הַעֲבוֹד שְׁמִינֵיטָא וּכְיָא צַעֲרִי וְסָא אִימָא גִיבִי עַד חַלְוִיָּה קוּדֵס עַד פְּלִיגָא, ב) עָרִי תוֹסֵי עִירָא גַבִי סוּף דִּירָא אִו דִּילְמָא וְסָא סָא. צ) תּוֹסֵי דִירָא חִיקוּן, ד) צְבוּרֵיט יַעֲ: ד) וְמוֹסְפָתָא פִּירֵי הִידִן, ה) וְגִיל כִּשְׁרוֹס פִּיר מַגְבִּי. ק) גַּי הִילְקוּטוֹן, ו) נְצַעֲרִי הַגִּי נַקְבָּה נְכַרְתָּ כְּשִׁעוּרָה סְדוּקָה לְאֶרְצָה, ז) כְּשִׁיל ח) וְעָרִי פְּשִׁימֵינָא, ט) וְגִיל כְּרִשׁוֹן וְכִן תִּחְתָּא כְּעִירָן עָרִי כְּרִשׁוֹן, י) עָרִי תּוֹסֵי יוֹמָא פִּה. יא) אֲבָא שְׁאֵילָן, יב) רִישׁ פְּרַשְׁתָּא מוֹרִיעַ, יג) לִיל מַה שְּׁפִסְטָא אַחֲרִין לְכַּח דְּלֶאָסוֹן אֲבָל כִּי. יד) כְּשִׁיל וְכִן הוּא כְּשִׁיל דִּיחֻקָּאָל עָרִי רִישׁ וְשִׁבְרִיא שְׁוֹרְסִיק גִּירְכָא שְׁלַפְטֵי וְהַכִּל אַחַד,

תורה אור השלם

- וַיַּעַשׂ יְיָ אֱלֹהִים לְאַדָּם וּלְחַוָּה וּשְׁתֵּיהֶן בְּגַתוֹת עוֹר הָאֲדָמָה וְיָלְבָשָׁם: בְּרִאשִׁית ג' כ"א
- וְהָאָה בְּקוֹלְבִי תִּחְיֶיבָא וְכַנְבָּנָה תְּקַפְּיֶאנִי:

איוב י י

מוסף רש"י

באשה שפיר. עור שזכ צו צורת הולד (בכבודו יס').

פרשהצינא.
סס האיש: כסומכום.
צריש פירקין [כא]:
דס צצמוך החמיכה מטמא משום גדה ויחידאה היא:
כר' יהושע אמרה.
דמשום עור שפיר לחודיה מטמא^א
[משום לידה ויחידאה היא דדילמא אפילו צמלא צצר פליגי כיון דאינו מרוקס דפליג רבי יהושע צשפיר לחודיה צמלא דס מודה ללאו ולד הוא דדס מוכיח עליון:
צעכור.
מה צצמוכו עכור דאיכא למימר ולד היה ונימוח:
צללו.
שהוא מלא מים צלוּלִין:
היינו **דאיצטריך קרא.**
לרבי יהושע דמשום עור לחודיה הוי ולד:
אלא אזי אמרת.
טעמא דרבי יהושע משום דעכור הוא ואיכא למימר נימוח ולאו משום עור קרא לִיִל:
אלא לאו צללו מחלוקת.
ותיובתא דר"ל:
אלא אמרו.

רישא צצכוות פרק הלוקח צהמה מן העובד כוכבים (דף יט:) לענין לפטור את צבא אחריו מתורת צכור:
טינוף.
לאחר שקבלה מן הזכר ונזכר הולד נימוח וזכ הימנו ויואל והולך ואותו טינוף פוטרתה מן הצכורה:
שפיר ושליא.
או שפיר או שליא:
ספוקי מספקא ליה.
צעכור גופיה אזי ולד הוא אס לאו:
הכא לחומרא והכא לחומרא.
גבי צכורת צהמה אמר דלאו ולד הוא ולא פטר את הצא אחריו דאזי אמרת פטר קא גזין ועבד ציה עבודה ודילמא לאו ולד הוא ההוא קמא וקאמי לדי תקלה וצבי טומאת ולד אזיל לחומרא דקאמר ולד הוא וטמאה צבויעים וימי טוהר לא ק"ל דתיבטי לה.
וגבי צכור אדם דקולא הוא דקאמר פטר את הצא אחריו ולא איכפת לן דמזין קדושה צצכור אדם אלא ממון כהן ה' סלעים וספק ממונא לקולא דכהן הוי מויליא מחצרו עליו הרגיה:
הא רבי דאמר לעיל לא צמעתי:
והא רבי ישמעאל.
דאמר מלא צצר טמאה לידה:
והא רבי אושעיא.
דאמר צצכור מחלוקת:
והא רבי יהושע צן לוי.
דאמר צללו מחלוקת:
אחד זה ואחד זה.
אחד עכור ואחד צלוּל:
חוששא.
ויוצבת ימי טומאה ואין לה ימי טוהר דספק ולד הוא ולא דלאי:
לא דכו שפיר.
לא טוהרו את המפלת שפיר משבועים ואפי' צלדיה יבישתא:
נהרדעא.
אתריה דשמואל:
זיג צלוּל:
טיפין של צבוע.
עיני צבוע:
ופיו מהוה כחות השערה.
סדק קטן ונראה כאליו חוט השערה ממות סס:
גויסו.
גיד אצר הזכר.
והא דמתן [כד:] תשצ לזכר ונלקבה אלמא מספקא לן אס זכר אס נקבה כשאין ניכר צו האצר מיירי: כשעורה.
היא סדוקה לארכה:
וחיסוף ידים ורגלים.
עדיין אין נראין כדאמרינן תחלת צרייתו מראשו:
כחלב.
זהו סכנת זרע שהוא ניתך וקלוש מתחלה צשעת יציאתו כחלב ואח"כ נעשה קפוי: וטורדיין

שפיר מרוקם אבא שאול אומר יתחלת צרייתו^א מראשו ושתי עיניו כשתי טיפין של זבוב תני רבי חייא ימרוחקין זה מזה שני חוטמין כשתי טיפים של זבוב תני רבי חייא וימקורבין זה לזה ופיו מתוח כחות השערה וגויתו כעדשה ואם היתה נקבה^ב נדונה כשעורה לארכה וחתוך ידים ורגלים אין לו ועליו מפורש בקבלה^ג הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני עור ובשר תלבישני ועצמות וגידים תסוככני חיים וחסד עשית תסוככני חיים וחסד עשית עמדי ופקודתך שמרה רוחי יואין בודקין אותו במים שהמים עזין וטורדיין

המפלת התיכה פרק שלישי גדה

פרשתבינא.
פ"ה סס איש וכן צערוך^א
ואינו כן דאס כן ה"ל למימר מפומצדיתא אללא פרצצ"ס לשון פרנסות וממשלה:
מלא בשר מהו.
ממנני דקמני מלא דס ומלא מים ליכא למפשט דדילמא הא מלא צצר חוששת אצל ולד לא הוי

^בפרשתבינא דפומבדיתא קאי ליה לאדא דיילא עד פלגיה וכולי עלמא קאי לפרשתבינא דפומבדיתא עד חרציה שאלו לפני רבי המפלת שפיר מלא בשר מהו אמר להם לא שמעתי אמר לפניו ר' ישמעאל בר' יוסי כך אמר אבא מלא דם טמאה גדה מלא בשר טמאה לידה א"ל אילמלי דבר חדש אמרת לנו משום אבין שמענוך עכשיו מדהא קמייתא כיחידאה קאמר כסומכום שאמר משום ר"מ הא נמי שמא כרבי יהושע אמרה ואין הלכה כר' יהושע דתניא המפלת שפיר שאינו מרוקם ר' יהושע אומר ולד והכ"א "אינו ולד אמר ר"ש בן לקיש משום ר' אושעיא מחלוקת בעכור אבל בשרי הכל אינו ולד ור' יהושע בן לוי אמר בצלול מחלוקת איבעיא להו בצלול מחלוקת אבל בעכור דברי הכל ולד או דלמא בין בזה ובין בזה מחלוקת תיקו מיתיבי את זו דרשר' יהושע בן חנניא יויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם מלמד שאין הקב"ה עושה עור לאדם אלא א"כ נוצר אלמא בעור תליא מילתא לא שנא עכור ול"ש צלול אי אמרת בשלמא בצלול מחלוקת היינו דאיצטריך קרא אלא אי אמרת בעכור מחלוקת למה לי קרא סברא בעלמא הוא אלא שמע מינה בצלול מחלוקת^א
שמע מינה וכן אמר ר"ג אמר רבה בר אבוה מחלוקת בעכור אבל בצלול דברי הכל אינו ולד איתיביה רבא לר"ג^ב אלא אמרו^ב סימן ולד בבהמה דקה טינוף בגסה שליא יבאשה שפיר ושליא ואילו שפיר בבהמה לא פטר אי אמרת בשלמא בצלול מחלוקת משום הכי אשה דרבי בה קרא פטר בה שפיר בבהמה דלא רבי קרא לא פטר בה שפיר אלא אי אמרת בעכור מחלוקת מכדי סברא הוא מאי שנא אשה ומאי שנא בהמה מי סברת רבי יהושע מפשט פשיט ליה רבי יהושע ספוקי מספקא ליה ואזיל הכא לחומרא והכא לחומרא גבי אשה דממונא הוא ספק ממונא לקולא גבי בהמה דאיסורא הוא דאיכא לגבי גיזה ועבודה ספק איסורא לחומרא ה"ג גבי אשה ספק טומאה לחומרא ומי מספקא ליה והא קרא קאמר מדרבנן

פרשתבינא.
פ"ה סס איש וכן צערוך^א
ואינו כן דאס כן ה"ל למימר מפומצדיתא אללא פרצצ"ס לשון פרנסות וממשלה:
מלא בשר מהו.
ממנני דקמני מלא דס ומלא מים ליכא למפשט דדילמא הא מלא צצר חוששת אצל ולד לא הוי א"ג הא דלא חשיב משום דצפלוגתא לא מיירי:
שמא בר' יהושעי.
אע"ג דצעי למימר צסמוך מחלוקת צללו אצל צכור צדרי הכל ולד רבי נמי מסופק היה צהא דהא קאמר שמה:

(לעיל) **כסומכום.**
וה"מ ואס
שפיר מלא
דס הוי כחמיכה צצמוכה דס שפיר מלא צצר נמי להוי כחמיכה של צצר דאמר צפירקין דאינה טמאה לידה כשאין צה עכס יש לומר דשפיר דמיא לולד טפי מחמיכה וטמא אפילו אין צה עכס אע"ג דצמלא דס שניהס שויס:
מחלוקת בצצור.
פ"ה מלא מים וכן משמע וקשה וכי עדיף ממלאה דס דאמר לעיל דטמאה גדה ולא לידה אפי' לרבי יהושע לכן בשר טמאה לידה משום דאיכא למימר הא מלא בשר חוששת אצל ודאי לא או א"ל אפילו חוששת אינה למיפשט דמשמע הא מלא בשר טמאה לידה משום דאיכא למימר הא מלא בשר חוששת אצל ודאי לא או א"ל אפילו חוששת אינה עושה עור כו'.
דכתנות עור צצור אדס מיירי כדמתרגמינן על מנת צצריהוּן:
סימן וד' בבהמה דקה
טינוף.
האי טינוף הוא ולד עצמו ולא דמי לטינוף דלקמן דרוב צהמות מטנפות דהתס טינוף של אחר יצירת הולד:
גבי בהמה לחומרא.
ואע"ג דקולא הוא שמויליאן ממון מרצת ישראל היינו משום דאי לא יהיז לכהן אחי למשחי בגזיה ועבודה:
אינה חוששת.
וקצצר רצ דצעכור מחלוקת [ר"י] ורבנן:

תחלת צרייתו מראשו.
טימה דצפי צתלא דקוטה (דף מה:):
קצצר אצל שאלו תחלת צרייתו מטיצורו ומשלת צרשיו אילך וזילך ונראה לר"מ דגרס^א צרשון וכן פרי"ח וצתוספתא פירש כעין חגב דסלעס מתרגמינן רשון וכן משמע דמיירי צשיעור האצרים^ב :

עורך ובשר תלבישני ועצמות וגידים
תסוככני.
צרישא עור ובשר והדר עצמות וגידים וצתמיית הממים דיתחלאל (סימן לו) איפכא גידין והדר צצר ומפרש צמדרש^א
למה דצברי דומה אלדס שפוטט וחזור ולזנש^ב
מה שפוטט ראשון לזנש אחרון אצל צתחלת צריית הולד עור ובשר תחלה ואח"כ עצמות וגידין:
לידע

וקרא אסמכתא בעלמא הוא א"ל רב חנינא בר שלמיא לרב הא רבי הא ר' ישמעאל בר' יוסי והא רבי אושעיא והא רבי יהושע בן לוי מר כמאן ס"ל א"ל אני אומר אחד זה ואחד זה אינה חוששת ושמואל אמר אחד זה ואחד זה חוששת ואודא שמואל לטעמיה דכי אתא רב דימי אמר מעולם לא דכו שפיר בנהרדעא לבר מההוא שפירא דאתא לקמיה דשמואל דמנח עליה חוט השערה מהאי גיסא וחזיא מהאי גיסא אמר אם איתא דולד הואי לא הוה זיג כולי האי:
ואם היה מרוקם וכו':
תנו רבנן^א
איזיהו

שפיר מרוקם אבא שאול אומר יתחלת צרייתו^א מראשו ושתי עיניו כשתי טיפין של זבוב תני רבי חייא ימרוחקין זה מזה שני חוטמין כשתי טיפים של זבוב תני רבי חייא וימקורבין זה לזה ופיו מתוח כחות השערה וגויתו כעדשה ואם היתה נקבה^ב נדונה כשעורה לארכה וחתוך ידים ורגלים אין לו ועליו מפורש בקבלה^ג הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני עור ובשר תלבישני ועצמות וגידים תסוככני חיים וחסד עשית עמדי ופקודתך שמרה רוחי יואין בודקין אותו במים שהמים עזין וטורדיין

כה.

עין משפט גר מצוה

ג א מיי פיי מהלכות אפורי צאה הלכה ד:

כא ב מיי פיי מהלכות צבוריס הלכה י סמג עשין ריא טוש"ע י"ד סימן שטו פסוף י:

כב ג מיי פיי"ח מהלכות צבוריס הלכה יד ופיי מהלכות אפורי צאה הלכה ג והלכה יד סמג עשין קמד טוש"ע י"ד סימן שה ספוף כג:

כג ד ה ו ז מיי פיי מהלכות אפורי צאה הלכה ג סמג לאוין קיא:

תוס' הרא"ש

לכשיכנסו במבולאך לאו דוקא שיהו אכילה ושתייה שוין אלא בין אכילה ושתייה יהיו שני שלישים:
פשותבינא דפום בדתא.
פרי"ש שכך שמו וקשה דה"ל למימר מפום דבבתא אלא לשון משלה ופרנסות היא:
שפיר מלא בשר מהו.
מתרגמינן דקמני מלא דם ומלא מים ליכא למיפשט דמשמע הא מלא בשר טמאה לידה משום דאיכא למימר הא מלא בשר חוששת אצל ודאי לא או א"ל אפילו חוששת אינה עושה עור כו'.
דכתנות עור צצור אדס מיירי כדמתרגמינן על מנת צצריהוּן:
סימן וד' בבהמה דקה
טינוף.
האי טינוף הוא ולד עצמו ולא דמי לטינוף דלקמן דרוב צהמות מטנפות דהתס טינוף של אחר יצירת הולד:
גבי בהמה לחומרא.
ואע"ג דקולא הוא שמויליאן ממון מרצת ישראל היינו משום דאי לא יהיז לכהן אחי למשחי בגזיה ועבודה:
אינה חוששת.
וקצצר רצ דצעכור מחלוקת [ר"י] ורבנן:
תחלת צרייתו מראשו.
טימה דצפי צתלא דקוטה (דף מה:):
קצצר אצל שאלו תחלת צרייתו מטיצורו ומשלת צרשיו אילך וזילך ונראה לר"מ דגרס^א צרשון וכן פרי"ח וצתוספתא פירש כעין חגב דסלעס מתרגמינן רשון וכן משמע דמיירי צשיעור האצרים^ב :

עורך ובשר תלבישני ועצמות וגידים
תסוככני.
צרישא עור ובשר והדר עצמות וגידים וצתמיית הממים דיתחלאל (סימן לו) איפכא גידין והדר צצר ומפרש צמדרש^א
למה דצברי דומה אלדס שפוטט וחזור ולזנש^ב
מה שפוטט ראשון לזנש אחרון אצל צתחלת צריית הולד עור ובשר תחלה ואח"כ עצמות וגידין:
לידע

וקרא אסמכתא בעלמא הוא א"ל רב חנינא בר שלמיא לרב הא רבי הא ר' ישמעאל בר' יוסי והא רבי אושעיא והא רבי יהושע בן לוי מר כמאן ס"ל א"ל אני אומר אחד זה ואחד זה אינה חוששת ושמואל אמר אחד זה ואחד זה חוששת ואודא שמואל לטעמיה דכי אתא רב דימי אמר מעולם לא דכו שפיר בנהרדעא לבר מההוא שפירא דאתא לקמיה דשמואל דמנח עליה חוט השערה מהאי גיסא וחזיא מהאי גיסא אמר אם איתא דולד הואי לא הוה זיג כולי האי:
ואם היה מרוקם וכו':
תנו רבנן^א
איזיהו

שפיר מרוקם אבא שאול אומר יתחלת צרייתו^א מראשו ושתי עיניו כשתי טיפין של זבוב תני רבי חייא ימרוחקין זה מזה שני חוטמין כשתי טיפים של זבוב תני רבי חייא וימקורבין זה לזה ופיו מתוח כחות השערה וגויתו כעדשה ואם היתה נקבה^ב נדונה כשעורה לארכה וחתוך ידים ורגלים אין לו ועליו מפורש בקבלה^ג הלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני עור ובשר תלבישני ועצמות וגידים תסוככני חיים וחסד עשית עמדי ופקודתך שמרה רוחי יואין בודקין אותו במים שהמים עזין וטורדיין